

IZVJEŠĆE O PROCEDURI PREKOMJERNOGA PRORAČUNSKOG MANJKA I RAZINI DUGA OPĆE DRŽAVE, REPUBLIKA HRVATSKA, TRAVANJ 2022. (ESA 2010)

Državni zavod za statistiku objavljuje proračunski manjak (deficit) i razinu duga opće države iskazane u Izvješću o prekomjernome proračunskome manjku (deficitu) i razini duga opće države (travanjsko Izvješće) za razdoblje od 2018. do 2021. prema metodologiji Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA-e 2010) i Priručniku o deficitu i dugu opće države.

Fiskalni nadzor Europske komisije nad zemljama članicama temelji se na Izvješću o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države. Ugovorom iz Maastrichta uspostavljena su dva glavna kriterija fiskalnog nadzora: udio proračunskog manjka (deficita) opće države zemlje članice ne smije biti veći od 3% BDP-a, a konsolidirani dug opće države veći od 60% BDP-a.

Ovo izvješće podnosi se Europskoj komisiji (Eurostatu) dva puta godišnje – na kraju ožujka (travanjsko Izvješće) i na kraju rujna (listopadsko Izvješće). Izvješće se odnosi na razdoblje posljednje četiri godine i za tekuću godinu, u kojoj su podaci za tekuću godinu bazirani na prognozama Ministarstva financija. Nacionalni statistički uredi obvezni su objaviti Izvješće na svojim mrežnim stranicama.

U 2021. deficit konsolidirane opće države iznosio je -12 438 milijuna kuna, odnosno 2,9% BDP-a, dok je u 2020. deficit iznosio -27 710 milijuna kuna ili 7,3% BDP-a. U 2019. suficit je iznosio 969 milijuna kuna ili 0,2% BDP-a, dok je u 2018. deficit bio jednak -116 milijuna kuna ili 0,02% BDP-a.

Konsolidirani dug na kraju 2021. iznosio je 343 609 milijuna kuna ili 79,8% BDP-a, dok je u 2020. iznosio 330 438 milijuna kuna, odnosno 87,3% BDP-a. U 2019. dug je iznosio 293 222 milijuna kuna, odnosno 71,1% BDP-a, dok je u 2018. iznosio 286 597 milijuna kuna, odnosno 73,3% BDP-a.

Velik utjecaj na iznos deficita u 2021. imao je deficit proračunskog salda državnog proračuna u iznosu od 14 967 milijuna kuna ili 3,5% BDP-a, iako poboljšan u odnosu na prethodnu godinu za 7 015 milijuna kuna. Razlog manjka proizlazi iz poduzimanja dalekosežnih mjera na rashodnoj strani proračuna radi očuvanja radnih mjesta kod poslodavaca kojima je zbog posebnih okolnosti narušena gospodarska aktivnost zbog pandemije bolesti COVID-19 te financiranja troškova za očuvanje zdravlja građana, koje se nastavilo i u 2021.

U 2021. porezi na proizvodnju i uvoz prikupljeni su u iznosu od 83 103 milijuna kuna, što je porast od 17,5% u odnosu na 2020., dok su tekući porezi na dohodak i bogatstvo prikupljeni u iznosu od 23 315 milijuna kuna, što je za 5,6% manje nego u prethodnoj godini. Nadalje, prihodi od neto socijalnih doprinosa u 2021. iznosili su 48 868 milijuna kuna, što je za 10,7% više nego u 2020.

Porezi i socijalni doprinosi prema obračunu nacionalnih računa jesu podaci o državnim novčanim primicima koji su prilagođeni metodologiji ESA-e tako da se primjenjuje metoda vremenskog prilagođavanja (TAC).

Nakon znatnog deficita koji je zabilježen u 2020. zbog aktivnosti vezanih za pandemiju bolesti COVID-19, u 2021. je zamjetan trend povećanja poreznih prihoda, socijalnih doprinosa, poboljšanja financijskog rezultata izvanproračunskih korisnika i javnih poduzeća te primljenih kapitalnih i tekućih transfera. Utjecaj na pad deficita imalo je i smanjenje pojedinih rashodnih kategorija poput bruto investicija u fiksni kapital, plaćenih kamata te isplaćenih subvencija.

Nadalje, ostvaren je pad investicija, koje su u 2021. iznosile 20 588 milijuna kuna, što je za 3,5% manje nego u 2020. Rashodi kapitalnih transfera na osnovi plaćanja po garancijama, preuzimanja duga i kapitalnih injekcija u 2021. iznosili su 591 milijun kuna, što je utjecalo na generiranje deficita, kao i uključivanje rashoda za poticajnu stanogradnju.

U 2021. kamatni rashodi iznosili su 6 691 milijun kuna, što je za 10,9% manje nego u 2020., kada su iznosili 7 508 milijuna kuna.

U usporedbi s Listopadskom notifikacijom, deficit/suficit države za razdoblje od 2018. do 2020. revidiran je te je u 2018. suficit bio manji za 981 milijun kuna, u 2019. suficit je bio manji za 233 milijuna kuna, dok je u 2020. deficit bio manji za 141 milijun kuna. Spomenute revizije proizlaze najvećim dijelom iz promjene metodološkog tretmana redovitih transfera iz II. u I. mirovinski stup, ažuriranja izvora podataka, promjena sektorske klasifikacije i ostalih metodoloških izmjena.

Nadalje, u obuhvat opće države nakon Listopadske notifikacije, u skladu s Priručnikom o javnom deficitu i dugu, uključena su pojedina javna poduzeća koja su pala test tržišnosti ili obavljaju pomoćne funkcije države.

U 2021. primarni deficit opće države iznosio je -5 747 milijuna kuna ili 1,3% BDP-a, što čini poboljšanje od 14 456 milijuna kuna u odnosu na 2020.

Stanje duga konsolidirane opće države (tzv. maastrichtški dug) u 2021. iznosio je 343,6 milijardi kuna, čime je zabilježen porast od 13,2 milijarde kuna ili 4,0% u odnosu na stanje duga na kraju 2020. Od toga se 12,5 milijardi kuna odnosi na neto zaduživanje, a ostatak na deprecijaciju tečaja kune u odnosu na euro.

Udio duga konsolidirane opće države u BDP-u iznosio je 79,8% BDP-a na kraju 2021., što je pad od 7,5 postotnih bodova u odnosu na udio duga u BDP-u na kraju 2020., kada je iznosio 87,3% BDP-a.

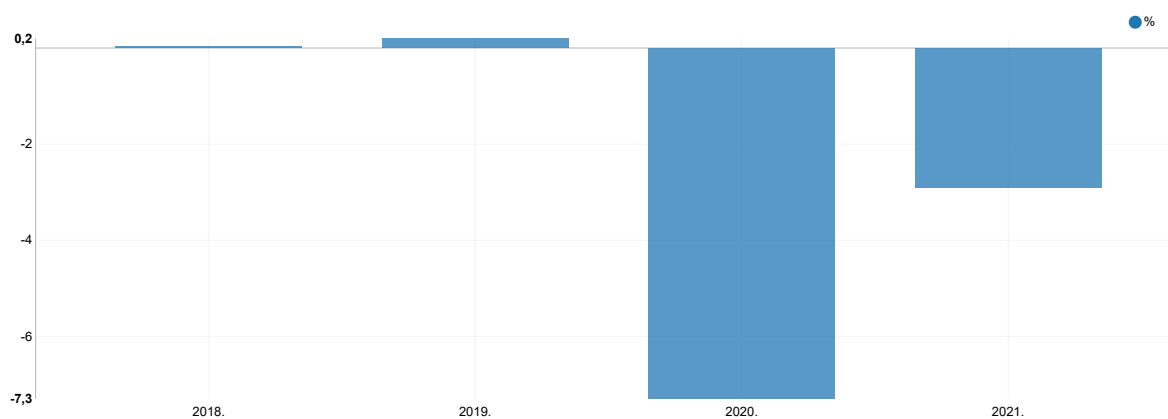
Ovdje možete preuzeti EDP tablice iz ovog Priopćenja u Excel-formatu.

Ovdje možete preuzeti tablicu temeljnih agregata sektora opće države u Excel-formatu.

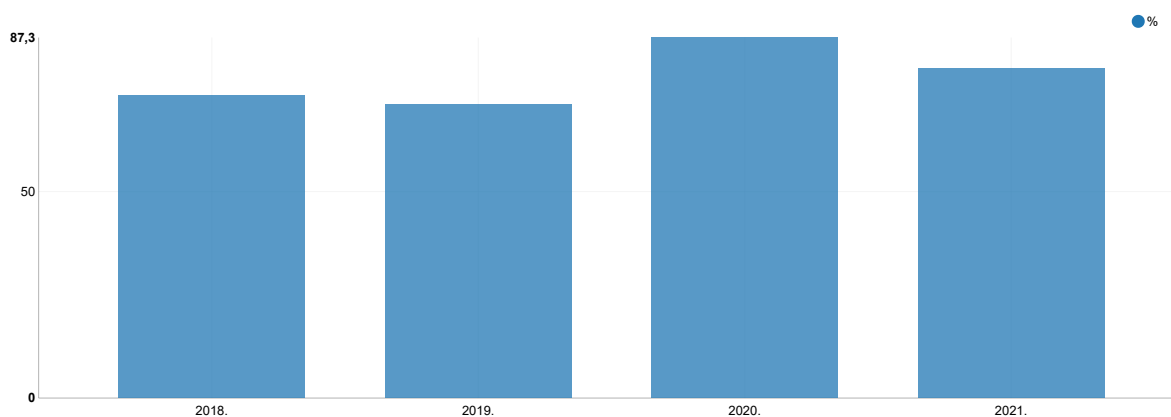
1. PRIKAZ PREKOMJERNOGA PRORAČUNSKOG MANJKA I RAZINE DUGA TE POVEZANIH PODATAKA

	2018.		2019.		2020.		2021.	
	mil. kuna	%	mil. kuna	%	mil. kuna	%	mil. kuna	%
Bruto domaći proizvod, tekuće tržišne cijene	390.856	100,0	412.228	100,0	378.341	100,0	430.621	100,0
Neto uzajmljivanje (-)/neto pozajmljivanje (+)								
Opća država	-116	0,0	969	0,2	-27.710	-7,3	-12.438	-2,9
Središnja država	168	0,0	2.093	0,5	-23.767	-6,3	-12.900	-3,0
Lokalna država	-384	-0,1	-1.672	-0,4	-3.647	-1,0	-1.147	-0,3
Fondovi socijalne sigurnosti	100	0,0	548	0,1	-296	-0,1	1.609	0,4
Konsolidirani dug opće države								
Opća država	286.597	73,3	293.222	71,1	330.438	87,3	343.609	79,8
Rashodi opće države								
Bruto investicije u fiksni kapital	13.543	3,5	17.883	4,3	21.340	5,6	20.588	4,8
Kamate (konsolidirano)	8.928	2,3	8.978	2,2	7.508	2,0	6.691	1,6

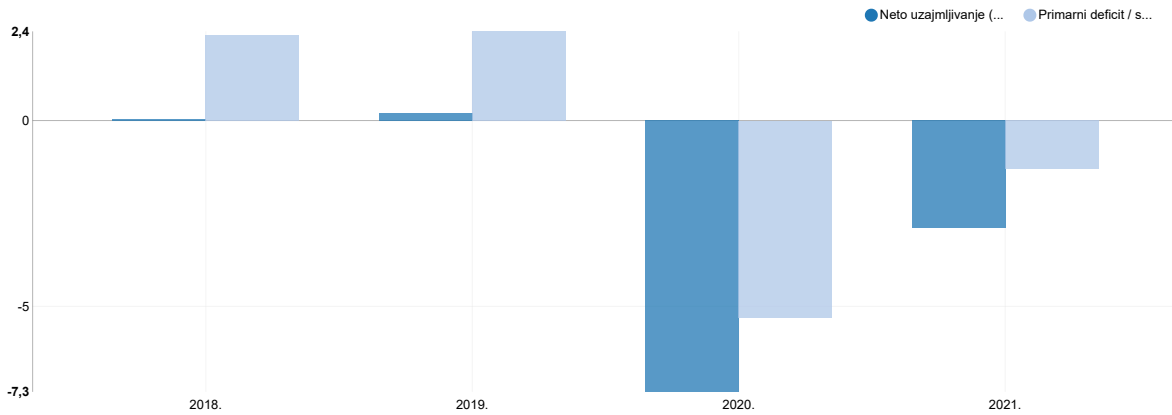
G-1. PRORAČUNSKI MANJAK/VIŠAK OPĆE DRŽAVE (B.9) 2018. - 2021.

G-2. KONSOLIDIRANI DUG OPĆE DRŽAVE 2018. - 2021.

G-3. PRIMARNI DEFICIT OPĆE DRŽAVE 2018. - 2021.

2. USPOREDNI PRIKAZ TRAVANJSKE NOTIFIKACIJE 2022. I LISTOPADSKE NOTIFIKACIJE 2021. PREKOMJERNOGA PRORAČUNSKOG MANJKA I RAZINE DUGA

	2018.		2019.		2020.		2021.	
	mil. kuna	%	mil. kuna	%	mil. kuna	%	mil. kuna	%
Neto uzajmljivanje (-) / neto pozajmljivanje (+) (B.9)								
Travanjska notifikacija 2022.	-116	0,0	969	0,2	-27.710	-7,3	-12.438	-2,9
Listopadska notifikacija 2021.	864	0,2	1.202	0,3	-27.851	-7,4	-	-
Razlika	-981	-0,3	-233	-0,1	141	0,0	-	-
Konsolidirani dug opće države								
Travanjska notifikacija 2022.	286.597	73,3	293.222	71,1	330.438	87,3	343.609	79,8
Listopadska notifikacija 2021.	286.584	73,3	293.210	71,1	330.229	87,3	-	-
Razlika	12	0,0	12	0,0	210	0,1	-	-

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Osnovni pojmovi i definicije

Sektor opće države (S.13) uključuje sve institucionalne jedinice koje su ostali netržišni proizvođači, čiji je output namijenjen individualnoj i zajedničkoj potrošnji, te se uglavnom financira od obveznih uplata jedinica koje pripadaju drugim sektorima i/ili svih institucionalnih jedinica koje su ponajprije uključene u preraspodjelu nacionalnog dohotka i bogatstva.

Sektor opće države sastoji se od tri podsektora: središnje države (S.1311), lokalne države (S.1313) i fondova socijalnog osiguranja (S.1314). Središnja država obuhvaća državne upravne organizacije, državne agencije te ostale vladine institucije koje imaju nadležnost nad cijelim gospodarskim teritorijem te su odvojene od fondova socijalne sigurnosti. Središnja država uključuje i neprofitne institucije koje su pod kontrolom i uglavnom ih financira središnja vlast. Središnja država u ovome fiskalnom izvješću obuhvaća korisnike državnog proračuna, izvanproračunske korisnike (Hrvatske vode, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske ceste, Hrvatski fond za privatizaciju do 31. ožujka 2011., Agenciju za upravljanje državnom imovinom do 30. rujna 2013., Centar za restrukturiranje i prodaju te Državni ured za upravljanje državnom imovinom kao njezinih pravnih sljednika) HŽ Infrastrukturu, HŽ Putnički prijevoz, HRT, Hrvatske autoceste, Autocestu Rijeka – Zagreb (od kraja 2020. ARZ je inkorporiran u Hrvatske autoceste), zajedno s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak, Državnom agencijom za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka (od 2021. pod nazivom Hrvatska agencija za osiguranje depozita), Hrvatskim operatorom tržišta energije i Hrvatskom regulatornom agencijom za mrežne djelatnosti koji su reklasificirani u sektor države (središnje države).

Lokalna država obuhvaća jedinice lokalne i područne samouprave te sve korisnike lokalnih proračuna. Uključuje i neprofitne institucije koje su pod kontrolom lokalne vlasti i uglavnom ih ona financira. Podsektor fondova socijalne sigurnosti uključuje sve institucionalne jedinice čija je primarna djelatnost administracija sustava socijalne sigurnosti. Stoga taj sektor čine Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Proračunski manjak (višak) znači neto uzajmljivanje/neto pozajmljivanje (EDP B.9) sektora opće države (S.13) odnosno razliku između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, kako je definirano u ESA-i 2010.

Prema novoj metodologiji ESA-e 2010 nema više prilagodbi za tretman tijekom kamata iz *swap* ugovora i sporazuma o terminskom tečaju, tako da su EDP B.9 i B.9 prema metodologiji ESA-e 2010 jednaki.

Dug opće države predstavlja bruto nominalnu vrijednost duga na kraju godine. Dug se odnosi na jedinice klasificirane prema službenoj sektorskoj klasifikaciji u sektor opće države (S.13), a čine ga sljedeći financijski instrumenti: gotovina i depoziti (AF.2); dužnički vrijednosni papiri (AF.3) te krediti i zajmovi (AF.4), kako je definirano u ESA-i 2010.

Kratice

BDP	bruto domaći proizvod
COVID-19	bolest prouzročena koronavirusom
EDP	postupak prekomjernog deficita
ESA	Europski sustav nacionalnih i regionalnih računa
Eurostat	Statistički ured Europske unije
HRT	Hrvatska radiotelevizija
HŽ	Hrvatske željeznice
mil.	milijun

Znakovi

- nema pojave

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Suzana Šamec, načelnica Sektora makroekonomskih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredili:

Valentina Hudiluk, Milan Milković i Maja Bačelić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata publikacija

Telefon: (+385 1) 48 06 115

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr